

NotatDato: 28.08.2017
Arkivsak: 2017/4277-4
Saksbehandlar: karoen_

Til: Administrasjonsutvalet

Frå: Fylkesrådmannen

Lokal lønsdanning i Hordaland fylkeskommuneInnleiing

I møte i administrasjonsutvalet den 18. mai 2017 vart administrasjonen beden om å gjere følgjande analyse:

«Administrasjonsutvalet ønskjer eit oversyn over talet på tilsette som er omfatta av lokal lønsdanning kap. 3 og 5 i tariffavtalen, og korleis utviklinga har vore dei siste åra. Ein ønskjer også ei samanlikning med relevante fylkeskommunar.»

Lokal lønsdanning

Lokal lønsdanning vil seie at all lønsregulering skjer lokalt (av HFK) i motsetnad til sentral lønsdanning der Kommunenes Sentralforbund (KS) gjennomfører forhandlingar med arbeidstakarorganisasjonane sentralt om årleg lønsregulering. I sistnemnde tilfelle vert det m.a. gjort justeringar på lønsstigar for normerte stillingar (lærarar, fagarbeidar m. fl.). Og som oftast vert ein liten del av den økonomiske ramma sett av til lokale forhandlingar.

Dei som har lokal lønsdanning høyrer til hovudtariffavtalen (HTA) kap. 3 (leiarkapitlet) og kap. 5 («akademikarkapitlet») medan dei som har sentral lønsdanning kjem inn under hovudtariffavtalen kapittel 4.

Historikk

Ordninga med lokal lønsdanning kom inn i hovudtariffavtalen ved tariffoppgjeret i 2002. Vi fekk då eit nytt kapittel i HTA – kap. 5 – som opna for lokal lønsdanning i stillingar med krav om høgare akademisk utdanning. Også nærare definerte leiarstillingar kom inn under ordninga i kap. 5, men er seinare samla i eit eige leiarkapittel - kap. 3 – i hovudtariffavtalen.

Det var etter press frå akademikarorganisasjonane at KS gjekk med på å opna for lokal lønsdanning. Men det må og leggjast til at både kommunar og fylkeskommunar hadde øvd press på KS for å få til eit meir fleksibelt forhandlingssystem med meir frihet lokalt til å fastsetje løn for tilsette.

Nokre justeringar i forhandlingsbestemmelsane har vi fått sidan 2002 og i dag framstår forhandlingskapitla i HTA som eit godt verktøy for kommunar og fylkeskommunar i høve til lønsfastsetting. Hovudregelen er at ein må ha høgare akademisk utdanning for å bli innplassert i kap. 5 og innplassering i kap. 3 føreset at ein har funksjon som toppleiar, verksemdleiar eller annan leiar med delegererte fullmakter innan budsjett-, økonomi-, og personalområde eller minst eit av desse ansvarsområda.

Lokal lønsdanning i HFK

HFK har 4.616 tilsette (3.925 årsverk) pr. 1.7.2017. Av desse er 1.006 tilsette (895 årsverk) knytt til HTA kap. 3 og kap. 5 med lokal lønsdanning. Dette utgjør 21,8 % av totalt tilsette i HFK. Resten – 3.610 tilsette - høyrer til kap. 4 der lærarane utgjør hovuddelen med om lag 70 prosent.

I Hordaland fylkeskommune er i hovudsak følgjande leiarstillingar lagt til kap. 3; Fylkesrådmann, fylkesdirektørar, andre direktørar, seksjonsleiarar i fylkesadministrasjonen, rektorar, assisterande rektorar og avdelingsleiarar i vidaregåande skule, overtannlegar og klinikkleiarar. Til saman utgjør dette 327 tilsette. Dette utgjør 7,1 % av totalt tilsette i HFK.

NB! Rektor, assisterande rektor og avdelingsleiar i vgs (til saman 213 tilsette) er i utgangspunktet lagt til tariffavtalen kap. 4 (med sentral lønsdanning), men kommunane/fylkeskommunane står fritt til å overføre desse til kap. 3. HFK gjorde denne overføringa i 2004 for rektor. Og fire år seinare vart også assisterande rektor og avdelingsleiarane overført til kap. 3. Grunngevinga for å overføre skuleleiarstillingane frå kap. 4 til kap. 3 var eit ønske om å få meir lokal styring med lønsfastsettinga av overordna leiarstillingar i HFK i tillegg til å kunne sjå meir heilskapen i lønspolitikken.

Når det gjeld HTA kap. 5 («akademikarkapitlet») så er dette hovudsakleg stillingar med krav om høgare akademisk utdanning. I denne gruppa høyrer ingeniørar, tannlegar, psykologar, juristar, saksbehandlarar i fylkesadministrasjonen (rådgjevar, spesialrådgjevar, seniorrådgjevar) pluss nokre underordna leiarstillingar som HFK har vald å plassere i kap. 5 i staden for kap. 3 (m.a. leiar administrasjon i skole).

Dei som er plassert i kap. 5 utgjør til saman 679 tilsette. Dette utgjør 14,7 % av alle tilsette i HFK. Det ligg vedlagt til saka eit oversyn over alle stillingar i kap. 3 og kap. 5 som HFK nyttar i dag.

Lønsutvikling kap. 3 og 5 versus kap. 4

I utgangspunktet er den økonomiske ramma for dei årlege lønsforhandlingane lik for alle tre kapitler. Men KS har gjennom sine analyser, basert på tal frå kommunar/fylkeskommunar vist at lønsutviklinga dei seinare åra har vore betre i kap. 3 og 5 enn i kapittel 4. Seinast i 2016 var årslønsveksten for kapittel 5 på 2,8 %, kapittel 3 hadde 3,0 %, medan den var 2,5 % for kapittel 4 (nasjonale tal).

Dette heng nok nært saman med at kommunar/fylkeskommunar har andre utfordringar i kap. 3 og 5 enn i kap. 4 når det gjeld rekruttering og halde på kompetanse og at dette kan være lønsdrivande. Vi har ikkje gjennomsnittstal over utviklinga for kvart kapittel i HFK, men vi har teke ut tal for nokre relevante grupper for å samanlikna jf. tabellen.

Lønsutvikling HFK 2014 - 2016 for relevante grupper *)

Kapittel	Stillingsgruppe	Lønsutvikling i % (samla for perioden des.2014 - des.2016)	Årslønsvekst
3.4.2	Rektor	5,5 %	2,75 %
3.4.2	Avdelingsleiar vgs	4,7 %	2,35 %
3.4.2	Seksjonsleiar og andre leiar fylkesadministrasjonen	7,5 %	3,75 %
3.4.2	Klinikkleiar	5,6 %	2,8 %
4.2	Lektor med tilleggsutdanning	4,7 %	2,35 %
4.2	Lektor med tilleggsutdanning I (avansementstilling)	4,7 %	2,35 %
4.1	Tannhelsesekretær	3,7 %	1,85 %
4.1	Reinhaldar	6,5 %	3,25 %
4.1	Merkantile (konsulent, førstekonsulent, spesialkonsulent)	4,3 % **)	2,15 %
4.1	Driftsleiar m/fagbrev	4,9 %	2,45 %
4.2	Tannpleiar	5,0 %	2,5 %
5	Rådgjevar	4,1 %	2,05 %
5	Spesialrådgjevar	5,4 %	2,7 %
5	Seniorrådgjevar	4,6 %	2,3 %
5	Tannlege	4,2 %	2,1 %
5	Ingeniørar (ingeniør, overingeniør, avd. ing., driftsing.)	7,9 %	3,95 %

*) Lønsutviklinga speglar både stillingsendringar, nyttilsetjingar, marknadsstilpassing og lønsglidning i tillegg til ordinær årleg lønsregulering. Grupper under 10 tilsette er ikkje med i utvalet da ekstraordinær justering for ein tilsett kan gi store utslag på lønsutviklinga for gruppa. **) gjennomsnittet for dei tre stillingskategoriane.

Gjennomsnittet for rådgjevargruppa (rådgivar, spesialrådgivar, seniorrådgivar) samla er 4,7 % (2,35 % i årslønsvekst).

Ser vi på gjennomsnittet av årslønsveksten for dei utvalde gruppene i dei tre kapitla, jf. ovannemnde tabell, så er den som følgjer:

Kap. 3: 2,9 %

Kap. 4: 2,4 %

Kap. 5: 2,6 %

Viss desse tala er representative for dei 3 kapitla så samsvarar dei med KS sine nasjonale tal om at det har vore ei betre lønsutvikling i kap. 3 og 5 enn for kap. 4 dei siste åra.

Status i andre fylkeskommunar

Vi har henta inn opplysningar frå nokre relevante fylkeskommunar - Rogaland, Sogn & Fjordane, Akershus og Sør-Trøndelag – om status vedkomande lokal lønsdanning.

Felles for alle er at dei har skuleleiarane i kap. 3. Vidare er prosentdelen av leiarar i dette kapitlet omtrent lik i Hordaland som for dei fylkeskommunane vi har undersøkt.

Akershus, Rogaland og Sør-Trøndelag har derimot færre i kapitel 5 enn det HFK har. Difor kjem dei óg ut med ein mindre del med lokal lønsdanning totalt enn HFK.

Fylkeskommune	% med lokal løns-danning av totalt tilsette	Er skuleleiarane overført til kap. 3?	Merknad
Rogaland	15 %	Ja	Skuleleiarane frå 2006
Sogn & Fjordane	23 %	Ja	Rektor frå 2004, Avd. leiar frå 1.1.2015
Akershus	18 %	Ja	
Sør-Trøndelag	16 %	Ja	Rektor frå 2004, avdelingsleiar frå 2008
Hordaland	21,8 %	Ja	

Vedlegg: Stillingskodar kap. 3 og 5 nytta i HFK